

העלון טעון גניזה
עלון מס' 674
שבת פר' בהר בחקתי
שנת תשפ"ג

העלון מוקדש לעילוי נשמת

אולגה זימבול בת אמילי ז"ל
 יוסף בן רבקה ז"ל
 רבקה בת אולגה זימבול ז"ל
 שרה בת מלכה ז"ל
 דינה בת פורטונה ז"ל
 אהרון בן מתתיהו ושרה ז"ל

לרפואה שלמה

יעקב קיקי בן יסמינה
 כרמלה כונפטה בת רחל

ע"ש הצדיק המלוב"ן רבי ינון חורי זצוק"ל, זיע"א

יוצא לאור ע"י ארגון "חסדי ינון" 03-6182992

מטעמים לשולחן

וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך (פה, לה)

מה פרוש המלה "עמך"? המדרש אומר על פסוק זה (ויקרא רבה לד, ג): "הא הוא דכתיב (משלי יז) 'גומל נפשו איש חסד' – וגם דבריו הנם תמוהים: וכי מה שמתחסד עם רעהו גומל לנפשו חסד? הלא במעשה זה נראה כי הוא גומל לנפשו חברו! כדי להשיב על כך עלינו להגדיר מהם חובותיו של האדם, בשעה שהוא נתקל בקשי ובצער הפוקדים את זולתו: הגמרא אומרת (מגלה כח ע"א): "שאלו תלמידיו את רבי זירא: במה הארכת ימים, אמר להם... מעולם לא ששתי בתקלת חברי". וקשה, האם מעלה ושבח יש בכך שאדם אינו שמח לאידו חברו? הלא כל אחד חייב בכך, וכבר אמר שלמה בחכמתו (משלי יז, ה) "שמח לאידו לא ינקה" אין צורך להיות בעל מדות מיוחדות כדי להבין, שמי ששמח בתקלת חברו הוא אדם משחת. נדמין לעצמנו אדם שהולך ברחובה של עיר, ולפתע מבחין בהולך רגל שמחליק על קלפת בננה. הוא פורץ בצחוק אל מול המראה המביך, ורק אחר כך הוא מתעשת והולך לעזר למסכן לקום ולעמד שוב על רגליו. אדם כזה אינו חיובי, מדוע אפוא, מי שאינו עושה כן, אלא מתנהג בצורה אנושית יותר, ראוי שיזכה לשכר של אריכות ימים על מעשה פשוט של השתתפות ברגשות הזולת? אלא יש לפרש, שלא לכך נתכון רבי זירא בדבריו. אכן פשוט וברור שמעולם לא שמח למפלתו של חברו, אלא רצה רבי זירא לומר שאף אם כפועל-יוצא מתקלתו של חברו יצא רבי זירא נשכר – הוא לא שמח על כך, בשל העבדה שהתועלת שבאה לו נבעה כתוצאה מתקלה של חברו. לדגמא: חניותיהם של ראובן ושמעון היו סמוכות זו לזו, אולם בארץ בלתי מובן בכרו כלם להכנס לחנותו של ראובן, ופרנסתו של שמעון נמצאה מקפחת לימים, השקיע ראובן את כל כספו בעסקה כושלת כל שהיא, וכל חסכוניותו ירדו לטמיון, ואפילו את חנותו הוא נאלץ לסגור. כשנודע הדבר לשמעון, לא זו בלבד, שלא שמח על מפלת ראובן, אלא שאף לא יכול היה לשמח מן הטובה שצמחה לו עם עצמו מכך, בהפכת חנותו לחנות היחידה והבלעדית באזור, וזאת משום שבא הדבר כתוצאה ממפלת ראובן. **רבי יצחק מוורקא** מבאר שכונת הדברים היא שרבי זירא העיד על עצמו כי כאשר הוא עצמו ערך שמחה כלשהי, ובמקביל שמע על תקלה שארעה לחברו, הוא לא הצליח לשמח בשמחתו שלו, מפני תקלת חברו. לדגמא: אדם עורך חתנה לבנו, ופתאום שומע על פלוני שעבר תאונת דרכים, וכבר איננו מסגל לשמח בשמחת החתנה, משום מקשי של הזולת כה מכאיב לו, עד שהוא לא מסגל לשמח יותר, וזהו: "לא ששתי – בתקלת חברי". והנה, לכאורה נראה שאדם המתנהג באופן כזה, מיטיב עם חברו, אך, למעשה, התנהגות כזו גורמת טובה גדולה למי שעושה אותה, כפי שרבי זירא זכה לאריכות ימים שלו עצמו, משום הנהגה זו כלפי זולתו. בתקופת השואה הצליחו להציל קבוצת ילדים יתומים ולהעלותם לארץ ישראל דרך טהרן שבפרס, מסע שבשלו דבק בהם הכנוי: "ילדי טהרן". מרבית הילדים נלקחו לקבוצים, שם השכיחו מהם בכח את מנהגי בית אבותיהם, והשחיתו את נפשותיהם הרכות באלימות אימה. כאשר נודע הדבר, הרימו ושמרי התורה קול צעקה ודרשו לקבל את הילדים לרשותם. הקבוצים בקשו הוכחות למוצאם של הילדים, והערימו קשיים רבים על הוצאתם לבסוף, לאחר מאבק גדול, **הצליח הרב מפוניבז' לקבל לרשותו קבוצה מאותם ילדים**. הוא הביא אותם לבני ברק, אולם לדאבון לבו, לא היו מזרנים כדי להשכיב אותם עליהם... משום כך, הכריז הרב מפוניבז', שבאותו יום ידרש בבית הכנסת הגדול אחרי תפלת ערבית. דרשותיו של הרב נודעו לשם ולתהלה. מספרים, כי פעם נערד חיל בצבא מתפקיד שמירה, והעמד למשפט. וכששאל אותו המפקד היכן היה, ענה החיל: "אמר את האמת, הלכתי לשמע את דרשתו של הרב מפוניבז'...". "בוא ותשמע פעם אחת דרשה שלו, ותבין אם זה יכול להיות או לא" – השיב החיל. ההצעה מצאה חן בעיני המפקד, הדרשה הקרובה אמורה היתה להמסר בראשון לציון, קם, אפוא, המפקד, לקח עמו את החיל ושניהם נסעו לבית הכנסת שם. כשבאו היה בית הכנסת מלא מפה לפה, הם נדחקו לאחת הפנות ושמועו בעמידה את כל דרשת הרב, שהיתה חדורה באהבת התורה ובאהבת ישראל, ונגעה ללבו של כל אחד ואחד. תוך כדי הדרשה, לוחש החיל למפקד: "נו?... שש... אל תפריע", פולט המפקד המקסם... כעת, כשהודיע הרב מפוניבז' על דרשה בבית הכנסת הגדול, לא היה אדם אחד שירשה לעצמו לא לבוא, וגם עזרת הנשים היתה מלאה בנשים. פתח הרב ואמר: יש לי קשיה משתי גמרות: הגמרא בבבא מציעא (סב ע"א) דנה במקרה ששני אנשים צועדים יחד במדבר וברשותו של אחד מהם יש מים בכמות מועטה, אשר יספיקו רק עבור אדם אחד עד בואו העירה, ואם יחלקו ביניהם את המים – ימותו שניהם. להלכה נפסק, שמאחר ונאמר: "וחי אחיך עמך" (ויקרא כה, לו), אדם צריך לדאג לחיי זולתו רק לאחר שהוא דואג לבניו שלו, ולכן "חייך קודמים". מצד שני – המשיך הרב מפוניבז' בדרשתו – במסכת קדושין (כ ע"א) אומרת הגמרא שמי שקנה עבד עברי, כאלו קנה אדון לעצמו, כך שאם ברשותו רק מזון אחד, או רק כרית אחת, עליו לתת אותם לעבד, ואילו הוא יישן על הארץ. הלכה זו, של נתינת המזון או הכרית לעבד ולא לאדון – הוסיף הרב מפוניבז' ובאר – נלמדת מן הפסוק "כי טוב לו עמך" (דברים טו, טז). נשאלת אפוא, השאלה: מה באה המלה "עמך" ללמדנו? שאתה קודם או שהזולת קודם? התשובה היא, שהאדם תמיד קודם לזולתו. כאשר ישנה שאלה אודות המים – הוא קודם, ועליו לשתות לפני זולתו, ולהחיות את עצמו, והחדוש הוא שגם כאשר מדבר בעבד עברי, האדון הוא זה שקודם

המשך בעמ' אחרון

זמני שבת פרשת בהר בחקתי

פלוג המנחה	הדלקת נרות	צאת שבת	רבינו תם
5.58	6.52	8.07	8.46
6.01	7.09	8.10	8.43
6.02	7.00	8.11	8.43
5.59	7.07	8.08	8.41

הפסרה: "ד' עוזי ומעוזי"

ההלכה השבועית

הלכות ספירת העומר ימי הספירה:

א. מותר לברך ברכת שהחיינו על פרי חדש בימי הספירה, ואף מי שנהג שלא לברך שהחיינו בימי הספירה מטעם אבלות, אין צריך התרה כדי לבטל מנהגו. אולם לענין לבישת בגד חדש בימי הספירה, טוב לחוש ממדת חסידות למה שכתב הגאון רבי יוסף יוזפא בספר יוסף אומץ (סימן תתמה), שמיום ראש חודש אייר ואילך נוהגים להחמיר שלא ללבוש בגד חדש, וכשיש צורך, יש להדר ללבוש הבגד החדש בשבת שבתוך ימי הספירה, ויברך עליו שהחיינו. ובמקום שמחת בר מצוה או ברית מילה בימי הספירה, יש להקל בזה בפשיטות.

ב. חתן הנושא אשה בל"ד לעומר למנהג ספרד, או בל"ג לעומר למנהג אשכנז, מותר לתפור או לקנות לו מלבושים חדשים בימי הספירה, ואין בזה מנהג להחמיר

חזון עובדיה

אהבתם את העלון? רוצים לקבל אותו כל שבוע עכשיו גם בדוא"ל ובואצפ?

שלחו אלינו את כתובתכם למייל: tifaret@hasdeyionon.org או www.hasdeyionon.org או בואצפ: 050-9580500

סיפור השבוע

יש סיפורים שאין להם סוף. הסוף שלהם נשאר לו תלוי באוויר לצורך חשבון-נפש, לצורך בדיקה מעמיקה בחביונות המצפון האנושי. יש סיפורים שהם לא בדיוק סיפורים, וגם אם נספר אותם הכי יפה ומסוגנן שביכולתנו, יוצא שהסיפור לא העיקר, אלא האי-סיפור שבסיפור. זה אולי נשמע קצת פילוסופי, בלתי נתפס, אז ברשותכם בואו נצלול לאותו אנטי-סיפור, שהסוף שלו ישאר תלוי על הגרדום, כדי שנוכל להתבונן, ואולי להסיק גם כמה מסקנות אישיות. אברהם רחמים הוא בן למעלה מ-90, והגיל תתפלאו באמת לא מהווה גורם בעייתי, לכל מה שקשור לצלילות מוחו, לאיכויות התנסחות, ולכושרו הפיסי. אברהם, יהודי דתי הוא טיפוס די שקט, צנוע, נחבא אל הכלים, העוסק בזמנו הפנוי בציור, בפיסול, בשמיעת מוסיקה קלאסית, וכמובן בקריאת תהילים. ממרומי גילו הנושק ל-100 (סבלנות) הוא מביט אל בני הדור הזה, במבט כאוב ובתחושת פיספוס. הצעקנות, הציניות, הלבוש המוחצן, חוסר הסבלנות, הם לא מאפיינים שאהובים עליו. להגיד שהוא הצליח בחינוך בניו ובנותיו? נניח. אבל נכדיו כבר נראים כמו נוער ישראלי לכל דבר, וזה לא דבר שגורם נחת רבה לאברהם שיחיה.מה שכן, ישנו דבר אחד המלווה את אברהם רחמים, ונותן לו דלק ועוצמות למשוך את חייו עד 120 כאלמן בודד, שצאצאיו לא בדיוק ממלאים את חייו באור ובשמחה. קורה. הוא בנה את בית הכנסת "אורות התנאים" בשכונתו לפני כ-50 שנה, והוא קשור אליו בעבותות של אהבה. הוא היה המסגר שבנה והלחים את שער הכניסה החלוד והחורק. הוא הקים את הגדר הארוכה, הוא זה שניסר את הקורות כדי לבנות מהם תיבה משובחת במרכז בית הכנסת. הוא האיש שמדי שנה (עד שנחלש) עלה לגג השטוח ופיזר זפת בחורף שלא יסבלו מנזילות, ובקיץ פיזר סיד שלא יסבלו מחום. הוא שדאג להביא את הלחם והסלטים לסעודה שלישית, הוא שהחליף ברזים שדלפו, וזוגיות שנשברו. לזכותו של אברהם רחמים ייאמר, שהוא עשה את מלאכתו בחרישיות כזו, לא מורגשת. אף פעם לא שמעו אותו מתייהר בעובדות הללו, או ממרפק לעצמו איזה מעמד בקהילה. שומכלום. לגבאים הוא נתן את כבודם, לרב בית הכנסת הוא הותיר מרחב פעולה רחב להתגדר בו, ותמיד האיר פנים למתפללים הצעירים שפקדו את המקום מעת לעת. חיפוש כבוד, לא היתה המחלה שלו. ואתם יודעים מה, הוא אפילו לא נדנד לאף אחד כדי לקבל קמצוץ של הכרת הטוב, על 50 שנות פעילותו. למותר לציין, שבני גילו, מייסדי המקום, ברובם עברו לעולם שכולו טוב, ואברהם היה מ"אחרוני דור הנפילים", כמו שנוהגים לומר. בית הכנסת היה והינו מוקד חייו. הוא חש בין הכתלים, התיבה, ארון הקודש, כמו מלך נערץ, כמו יהלום שבכתר. כמו דג צבעוני באקווריום זוהר.עד שיום אחד הלב בגד בו. גם זה קורה. הוא נאנק במיטתו ובשארית כוחותיו חייג והזמין אמבולנס. במשך ארבעה שבועות ריחף אברהם בין החיים והמוות, מחובר למכשירי החיאה ומקבל הזנה מזונדה. מעת לעת כשהיה חוזר להכרה, היה מניע ראשו ימינה שמאלה, ומחפש בעיניים בורקות מבקר, ידיד, בן משפחה. איך אומרים ברוסית - נייט. הכורסא סמוך למיטתו היתה בדרך כלל ריקה

ושוממה. אחרי חודש וחצי, לאחר שיקום לא קל, חזר אברהם רחמים לביתו מלווה במטפל תאילנדי. אכן כן, הוא נחלש, אבל עם כל זאת, כוחותיו עמדו לו לצעוד לאיטו לבית הכנסת, מרחק של כ-100 מטר מדירתו. בשבת, בין תפילת שחרית לתפילת מוסף, ולפני קריאת התורה, נוהג רב בית הכנסת לשאת דרשה בת 20 דקות. הפעם נעתר הרב לבקשתו של ר' אברהם רחמים, שביקש לשאת כמה מילים. רשמו לפניכם: הדרשן של השבת הוא זקן המתפללים. מעמד נדיר. הוא עלה בצעדים איטיים על הבימה, נאחז במעקה, ובקול חרישי נשא דבריו. הוא פתח בדברי תורה פשוטים ומובנים לכל אוזן, חידושו היו מוכרים לציבור המתפללים, שדי היה מופתע שהקשיש החביב נטל לפתע את תפקיד הרב. ... ואז הגענו לקטע הדרמטי. "את אחי אני מבקש" אמר אברהם רחמים לציבור, "יוסף הצדיק, ביקש את אחיו, לשאול בשלומם, לבדוק מה חסר להם למרות הסכנה בדבר, למרות הטינה של אחיו, הוא היה נחוש לקיים את ציוויו של אביו. לבקש את אחיו, לדרוש בשלומם... רבתי וידידי, מתפללי בית הכנסת, גם אני אומר לכם "את אחי אני מבקש". מבקש, אבל בקשתי כעפרא ד'ארעא. אין שם על לב. רציתי לומר לכם כמה מילים שעל ליבי. כמעט כולכם יודעים, שאת בית הכנסת הזה בניתי ב-10 אצבעות, יש לי חלק בכל קיר, בכל פינה, גם התיבה שאני ניצב עליה היא פרי מעשה ידי. היו ממייסדי בית הכנסת שסברו שהתיבה לא תחזיק מעמד, עקב חוסר המקצועיות שלי בנגרות, אבל הנה היא ניצבת חסונה ויציבה והם כבר עזבו את העולם... אתם אולי לא יודעים, אבל שכבתי למעלה מחודש בבית חולים, בין חיים למוות, חצי גוסס ומתאנק מכאבים, ואף אחד מכם לא שאל עלי... אף אחד מכם לא בא לבקר... לא התעניין. היו לי שם שעות קשות של בדידות, חשבתי לעצמי, אברהם, לפחות המתפללים, יזכרו אותך לטובה, יבקרו אותך... יחייכו אליך. סוף סוף הם האנשים הכי קרובים אליך, חשבתי שאני כמו סבא טוב שלכם, או לפחות ידיד קרוב, אפילו רחוק. כל כך רציתי שמישהו מכם יזכור אותי, יתעניין בי, ישאל עלי... עורבא-פרח. לא ראיתי ולא שמעתי אף אחד מכם. את אחי אני מבקש, אבל אחי אינם מבקשים אותי. תודה רבה לכם, גם לך כבוד הרב, ושבת שלום". את האוויר המחשמל בחלל בית הכנסת ניתן היה לחתוך בסכין. ההלם היה קשה ומסעיר. אברהם רחמים ניגש לפינתו, פתח את הסידור והשאיר את עשרות המתפללים והרב פעורי פה וחסרי נשימה. וזה רבתי סיפור שאין לו סוף. הסוף, כמו שאמרנו, תלוי באוויר לנגד עינינו חיוור ורועד וזועק את זעקתו. נמצאים סמוך אלינו אנשים רבים וטובים זקנים וצעירים שזקוקים לתשומת-לב, לחמימות, לביקור חולים, לחיוך לבבי. מאמץ כל כך מועט נדרש מעמנו, וכל כך הרבה חסד טמון בו. ואנחנו פוקדים את בית הכנסת, את בית המדרש, לומדים ודורשים מתפללים וקוראים תהילים, משחקים את משחק הצדיקים, ואוי אוי אוי, עד כמה טועים (ורעים) אנחנו. אדם אצל עצמו..."את אחי אנוכי מבקש, אך אחי אינם מבקשים אותי". לשמוע ולהזדעזע מעורלת-הלב. רגע של מחשבה...

באדיבות המחבר- הרב קובי לוי הי"ו